

vile Ingeniører, der have ligesaa megen Øvelse i saadanne Ting som mange af de militaire Ingeniører, saa at det, selv om man betragter dette Spørgsmaal fra et æsthetisk Standpunkt eller fra en anden Side end den reent legale, forekommer mig, at vi meget godt kunne give denne Sag fra os. Dette vil jo rigtig nok ikke ssee, hvis Fleertallets Forslag bliver vedtaget; thi jeg har endnu den Mening, at, naar de to Aar ere ude, er Krigsministeren langt fra at være kommen overeens med Kjøbenhavns Communalbestyrelse, om end Underhandlingerne drives noksaa diplomatisk, og Fleertallets Forslag vil sikkert have den praktiske Virkning, at Sagen atter vender her tilbage til Rigsdagen. Derimod vil Vedtagelsen af Mindretalsforslaget, som er stillet af Rigsdagsmanden for Randers Amts 1ste Valgkreds, rimeligviis staae os fri for hyderligere Behandling af denne Sag.

Schjorning: Uagtet jeg maa erkjende, at den ærede Ordførers Argumentation i den Del af Betænkningen, der omhandler Retsspørgsmaalet, saavel som i den tilsvarende Del af hans mundtlige Foredrag, er saa langt fra at være „let“, at den tværtimod er meget vægtig, og navnlig langt vægtigere end Fleertallets, er der dog et Punkt deri, som jeg bestemt maa udtale mig imod, deels fordi jeg ikke vil have, at den Bemærkning, hvortil jeg sigter, skal fremkomme her i Rigsdagen uden at møde Modsigelse, og deels fordi det maastee kunde faae nogen praktisk Betydning med Hensyn til den forestaaende Afstemning. Den Bemærkning, jeg sigter til, findes i Betænkningen Sp. 1041—42 og lyder saaledes: „Det vilde dog umuligt kunne formenes de private Grundeiere at søge Domstolenes Afgjørelse af, hvilken Indskyldelse Fæstningsværkernes Nebelæggelse eller Salg maatte have paa deres Raadighed over Grundene.“ Jeg kan nemlig ikke forstaae denne Bemærkning anderledes, end at det er det ærede Medlems Mening, at en saadan Henvendelse til Domstolene maatte kunne finde Sted, selv om der blev givet en Lov, der udtrykkeligt sagde, at Indskrænkningerne skulle vedblive at bestaae, og, at dette har været det ærede Medlems Mening, bestyrkes deels ved,

at det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) i Løverdags opfattede denne Yttring paa samme Maade, deels ved, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds (L. E. Larsen) under Sagens 1ste Behandling udtalte den samme Opfattelse. Denne Opfattelses Rigtighed, hvorom det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) allerede i Løverdags i Forbigaaende udtalte sig tvivlende, maa jeg med Bestemthed og Sikkerhed modsige. Jeg vil ikke nægte, at der er Tilfælde, hvor en Lov kan tilsidestattes af Domstolene — ved Tilsidestættelse mener jeg naturligviis ikke, at den skulde formelig erklæres ugyldig, det vil der ikke blive Tale om, men kun, at Domstolene undlade at anvende den, og det skulde da navnlig være, naar en Lov forelaa, der gjorde en Forandring i Grundloven, i en bestemt Grundlovsbestemmelse, uden at Loven var bleven til paa grundlovmæssig Maade. Men her er Tilfældet ganske anderledes; her er der Tale om en Lov, hvorefter, enten som Udvalgets Fleertals Paragraf siger, „de i § 1 omhandlede Indskrænkninger vedblive at bestaae, indtil“ osv., eller som Regjeringsudkastets § 1 siger: „De i Henseende til Benyttelsen af Grundene osv. bestaaende Indskrænkninger, der ere bestemte osv., vedblive at være gjældende“. Mod en saadan Lov eller en saadan Bestemmelse kan der ikke procederes. De ærede Medlemmer ville maastee sige: Men der har dog været ibetmindste eet Tilfælde, hvor Rigsdagen havde taget en Bestemmelse, som dog bagefter blev underkendt af Domstolene, og de ville da henvise til det bekendte Tilfælde, hvor Rigsdagen under Finantslovens Behandling fortolkede Loven af 19de Februar 1861 saaledes, at der ikke skulde tilfalde nogle Retsbetjente et vist Sæbtillæg, og derefter en Højesteretsdom gik ud paa, at de skulde have dette Sæbtillæg. Det er jo imidlertid indlysende, at dette Tilfælde var af en ganske anden Betskaffenhed, thi der var da kun Tale om en Votering under Finantsloven, men ikke om en bestemt Lov, der udtalte en bestemt Sætning. Hvis man dengang havde givet en Lov, der sagde: „Disse Retsbetjente skulle ikke have Sæbtillæg“, saa vilde det maastee have været uretfærdigt, men